

Forskningsetisk arbeid ved UiS

Bård Mæland

Historie og mandat

- FEU ved UiS og IRIS opprettet 2006
- Rådgivende organ
- «Utvalgets rolle er både proaktivt og beredskapsmessig...»
- «reflektere og supplere på lokalt plan oppgavene til de nasjonale forskningsetiske komitéene...»
- «gi uttalelse i konkrete saker av forskningsetisk karakter som det får seg forelagt av organer og ansatte...»
- «holde seg orientert om forskningsetiske spørsmål...»

Sammensetning

- Totalt 8 medlemmer, 3 eksterne
  - 1 prodekan for forskning
  - 2 medlemmer fra den faste vitenskapelige staben ved de øvrige to fakultetene
  - 1 representant fra IRIS
  - 3 eksterne medlemmer med supplerende kompetanse
  - 1 stipendiat
- Eksterne
  - 2006-2015: 2 jurister, 1 etiker; ekstern leder
  - 2015-2018: 1 jurist, 2 etikere; ekstern leder

Antall møter 2008-14

- 2008: 2
- 2009: 1
- 2010: 2
- 2011: 1
- 2012: 1
- 2013: 1
- 2014: 1

Saker...

- Få innmeldte saker
- En eksternt innmeldt (klage fra utenlands universitet om manglende angivelse av medforfatterskap)
- Forskningsetisk utvalg har i noen grad bidratt til å sette dagsorden
- Sidegjøremål
- Medforfatterskap
- Plagiatsak (2012)
- Institusjonell oppfølging av plagiatsak (2013)
- Klage fra masterstudent, mente å være medforfatter (2014)
- Forskningsetikk knyttet til petroleumsforskning (NENT; 2014)

Hovedsak om plagiat (2012-13)

- Sak: Veileder publisert masterstudents resultater uten å oppgi referanse eller ha masterstudent som medforfatter
- *Vedtak (FE utvalg):*
  - Forskningsetisk utvalg har vurdert den foreliggende saken i forhold til Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning, § 5, annet ledd og i forhold til nasjonale forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi. Utvalget konkluderer med at det ikke kan være tvil om at det dreier seg om et plagiat. Dette er både en grov overtredelse av det forskningsetiske regelverket og et alvorlig brudd på studentens opphavsrett.
  - Utvalget vil understreke alvoret i saken siden dette regelbruddet berører kjernen i det etiske grunnlaget for akademisk forskning.

Videre saksgang

- Styrebehandling
- Samme dag nedsatt eget, eksternt granskningsutvalg (Undersøkelsesutvalget)
  - 2 jurister + 1 fra aktuelt fagfelt
  - Plagiat i objektiv forstand
  - Forsettlig/grov uaktsomhet
- Redegjørelse oversendt Det nasjonale granskingsutvalget
- Forslag til institusjonelle tiltak og opplæring i forskningsetiske retningslinjer
  - Drøftet i forskningsetisk utvalg
  - Styrebehandling
  - Arbeid i organisasjonen
  - Senere oppfølging
- Brev til KD 30.9.13 vedr behov for avklaring av klageadgang.

Institusjonelle tiltak

1. Bedre lagring av BA/MA-oppgaver
2. Forskningsetikk (FE) inn i skrivekurs BA/MA
3. Sikre at nyansatte er kjent med FE retningslinjer
4. Årlig kurs/seminar i FE for ansatte
5. Årlig seminar for veilederopplæring, med FE som ett tema
6. Obligatorisk gjennomgang og bindende signering av veiledningskontrakt m.m. i første veiledningstime
7. Revidere veileder for PhD-utdanningen
8. Styrke FE i vitenskapsteorikurs for PhD
9. Obligatoriske avkryssing i Cristin (FE retnlinjer og Vancouver-reglene)
10. Institusjonelt reglement for BA/MA-studenter

Hvilket ansvar bør FEU ta fremover?

- Mandatet står seg fortsatt
  - «Utvalgets rolle er både proaktivt og beredskapsmessig...»
- Styrke ved dagens ordning:
  - Uavhengig utvalg med sterk ekstern representasjon
  - Klar ansvars plassering i UiS-organisasjonen og hos den enkelte forsker
- FEU bør verken overta det strategiske eller det daglige ansvaret for FE ved UiS
- Bør kanskje
  - Få en sterkere *oppfølgingsrolle* gjennom noe hyppigere møter
  - I større grad reise saker og problemstillinger som dekker *bredden* av FE-utfordringer
  - Effekt: I sterkere grad bidra til å utvikle *FE-kulturen* ved UiS